

TRES HORES DE PROCESSÓ A TRAVÉS DE RÀDIO TARRAGONA

Carrers empedrats o amb llambordes en les negres nits plenes de silencis obligats. Els regalims de cera, les llàgrimes de les atxes, reposaven sobre l'asfalt, alhora que les cucurulles de colors foscos quedaven fixades en la meua memòria d'infant. Els 'passos' rodaven, plens de tristor, mentre dringaven les espelmes dins d'uns canelobres d'estil barroc. Nosaltres ja portàvem, aquell Divendres Sant, una bona càrrega de viacrucis, oficis, visites als monuments i a la vetlla del sagrari de la Capella del Col·legi La Salle, on sempre, ens trobàvem tots plegats els nascuts l'any 1954: Antoni Vives, Pep Baiget, Emili Vives, Jesús Maiso, Jordi Roig, Francesc Farré, Pitu Terrassa, Ciscu Vives, Ramon i Albert Magarolas, Raimon Domènec, Ignasi Arbeloa...

Recordo una processó trista, llarga, tràgica, fosca, tallada, amb els caramels que repartien els encaputxats i atmosfera asfixiant. Ens sabíem de memòria les confraries: els de 'la sang' -un nom que ens posava la carn de gallina-; els 'natzarens' que sempre eren molts, -masses, pensava-, amb el pas del 'jaiet' bellugant-se a dreta i esquerra; els pagesos que anaven amb capa, custodiant el Sant Sepulcre, i que al seu pas posava de genolls els espectadors més devots; els de Sant Joan que vestien una vesta de vellut amb pedigrí; o els 'maginets' que, innocentment, associava amb el senyor Terrassa i el seu popular personatge. "L'Ecce-Homo" que lligava amb les classes de llatí del germà Gay. També recordo molts 'gastadores', Guàrdies Civils de gala, la Banda de Música de l'exèrcit, els 'grisos' posant ordre, i tancant la processó un misteri que ens transportava a la Setmana Santa andalusa, però amb "saetas" de silenci: la Verge de la Soledat.

Aquells records d'infant, amb els 'Armats' molt ben posats, amb les cuirasses lluent, els casc de bronze amb el raspall vermell al capdamunt, aquell batec de les llances a terra, m'han acompanyat sempre. Aquells carrers vorejats de cadires de tisora i amb sorra de platja a l'asfalt. I naturalment a la Rambla les llotges on s'hi acomodaven les famílies benestants de la ciutat. Aquell aroma de farigola del divendres al matí quan s'anava a visitar els passos que esperaven a l'interior dels edificis de la Rambla la forta olor de gessamins, clavells, gladiols, lliris i roses. Les imatges de tots els anys que no envelleixen mai i que han vist fer-me gran.

Aquella 'fira' instal·lada sota les Muralles, 'muralles' que el Bernardo Rios cantava a la sala de ball de 'Les Palmeres', i que restava fantasmagòricament fosca i silenciosa, amb les bombetes del Teatro Argentino apagades, tot esperant les dotze de la nit del dissabte de glòria per engegar les llums de neó, la música de gramola, les sirenes de les atraccions i les pedreries barates de les coristes. La Fira de Pasqua, el 'port-aventura' dels anys seixanta, que tots els estudiants esperàvem després de la inquietant Setmana Santa.

Després vaig anar a la processó quatre anys espitjant el pas de 'Vetlleu i Pregueu' de la Salle, amb els amics Farré, Boada, Magarolas, germans Casellas, Rull, 'Pitu' Olivé, Anton i els germans Donoso. Quan deixàvem els misteris a la plaça del Rei, anàvem a casa del senyor Ollé, al Cós del Bou, a fer una copeta de vi dolç i unes galetes per recuperar forces. Després, quan retiràvem els misteris i els tornàvem al Col·legi, uns entrepans i un vas de vi eren la paga dels portants.

L'any 1980 el director de l'emissora en la que sempre he treballat (Ràdio Tarragona/Ràdio Cadena/Ràdio Nacional) em va oferir l'oportunitat de radiar la processó que temps abans havien tramès: Josep-Maria Terrassa, Manel Pastor o Xavier Pedrol. Era un repte difícil malgrat que jo havia fet transmissions de: futbol, hoquei, basquet, plens municipals, castells, toros, cavalcades de Reis, Rues de carnaval, concerts, desfilades de moda... però la processó era una aventura molt més compromesa.

A cau de muralles, al carrer de Sant Pau, a la porta lateral del Seminari, amb la Unitat Mòbil,

una tauleta, una cadira, una llinterna, un fort corrent d'aire i vint folis amb la història de les confraries, vaig explicar, narrar i sentir, durant deu anys la Processó del Sant Enterrament als tarragonins. I sempre abans de començar les tres llargues hores de parlar en solitari en feia la mateixa pregunta: hi ha algú que tingui humor per escoltar aquesta transmissió? .

Sempre he respectat tots els estils que es poden emprar per transmetre la processó del Divendres Sant, però jo m'he quedat amb un estil laic, distant, aparcant la religiositat teòrica i quedant-me en el sentiment popular. La processó té una vessant tradicional imbricada en les confraries i els homes que les encapçalen. Aleshores procurava explicar tot el que passava per davant meu, posant l'èmfasi en el silenci, la serietat, l'ordre i la bellesa plàstica que ofereix l'amalgama de colors foscos que es combinen en la desfilada. Que meravellosos són els silencis de la processó de Tarragona a través de la Ràdio.

L'emoció ha d'estar continguda i és bo oferir un ventall d'informació dels misteris, associacions, abanderats i anècdotes, que la majoria d'anys són les mateixes. Tot això es podia guarnir amb la recitació d'alguns poemes de Mossèn Cinto, Maragall, Espriu, Gerardo Diego i els obligats de Machado -'La Saeta'- i de Gabriel y Galan -'La Pedrada'- . També des dels estudis els tècnics Luis-José Baxauli, Sergi Olivé o Carles i Lola López, posaven un toc musical adient al dia: espirituals negres, 'Goodspel', cant gregorià, música instrumental...

En un partit de futbol no pots mesurar l'emoció, igual com no pots graduar-la en una diada castellera, però en una processó que any rera any es repeteix, fóra una incongruència deixar-se agafar per l'emoció. Malgrat ser creient, el fet de la passió i mort de Crist havia d' explicar-la amb criteri seriós, amb to reverencial però mai amb llàgrima fàcil.

La clau d'una bona transmissió és el to. Desmaiar les paraules amb veu greu quan desfilen els penitents i que de fons resti el silenci del carrer Sant Pau. Tal vegada era una retransmissió un xic freda? Algunes trucades i cartes a la Ràdio ho confirmaven, però no valia fer radioteatre d'una transmissió seriosa de la processó del silenci del Sant Enterrament. La meva creu eren els talls, les aturades de deu, quinze i vint minuts, quan havies de buscar tots els recursos per mantenir el 'timing' de la transmissió.

Cada any es produïen tres o quatre aturades importants, quan els armats feien les passades. Aleshores intentava transmetre la grandesa de la processó per si mateixa. Assolir que tres o quatre mil persones d'ideologies, professions, tarannàs i pensaments tan diferenciats s'unissin per fer realitat un desig era un veritable miracle.

A partir de 1995, les noves programacions de Ràdio-5, Tot Notícies, van obligar a suspendre la transmissió sencera. Però vàrem aconseguir la tarda-nit de divendres fer connexions per Ràdio-1 i Ràdio Exterior d'Espanya que arriben a tot el món, i per Ràdio-4 que abasta tot el territori català. La processó de Tarragona ha alternat amb les clàssiques de Valladolid, Zamora, Màlaga o Sevilla.

I tenim constància que algun tarragoní perdut per l'Argentina, treballant a Suïssa o destinat a Mèxic s'ha emocionat escoltant un moment, un instant del pas de la processó del Sant Enterrament a la Tarragona que sempre portarà al seu cor.

Enric PUJOL CAYUELAS